2022. június 23., csütörtök

P9_TA(2022)0262

Illegális fakitermelés az Unióban

Az Európai Parlament 2022. június 23-i állásfoglalása az EU-ban történő illegális fakitermelésről (2022/2523(RSP))

(2023/C 32/04)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 227. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 4., 191., 230. és 258. cikkére,

— tekintettel a fát és fatermékeket piaci forgalomba bocsátó piaci szereplők kötelezettségeinek meghatározásáról szóló, 2010. október 20-i 995/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) (uniós fakitermelési rendelet),

— tekintettel a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelvre ([2]) (élőhelyvédelmi irányelv),

— tekintettel a bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2001. június 27-i 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([3]) (stratégiai környezeti vizsgálatról szóló irányelv),

— tekintettel a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló, 2006. szeptember 6-i 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([4]) (aarhusi rendelet),

— tekintettel a Bizottság 2020. február 12-i kötelezettségszegési csomagjában szereplő INFR(2020)2033. számú kötelezettségszegési ügyre,

— tekintettel „A 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégia – Hozzuk vissza a természetet az életünkbe!” című, 2020. május 20-i bizottsági közleményre (COM(2020)0380),

— tekintettel „A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó új uniós erdőstratégia” című, 2021. július 16-i bizottsági közleményre (COM(2021)0572),

— tekintettel az erdőirtáshoz és erdőpusztuláshoz kapcsolódó egyes áruk és termékek uniós piacon történő forgalmazásáról és Unióból történő kiviteléről, valamint a 995/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló, 2021. november 17-i bizottsági javaslatra (COM(2021)0706), amelynek célja az EU által ösztönzött erdőirtás és erdőpusztulás visszaszorítása,

— tekintettel a környezet büntetőjog általi védelméről, valamint a 2008/99/EK irányelv felváltásáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló, 2021. december 15-i bizottsági javaslatra (COM(2021)0851) és az azt kísérő közleményre (COM(2021)0814),

— tekintettel a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek a közösségi intézményekre és szervekre való alkalmazásáról szóló 1367/2006/EK rendelet módosításáról szóló, 2021. október 6-i (EU) 2021/1767 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([5]),

— tekintettel a Bizottsághoz intézett, az illegális fakitermelésről szóló kérdésre (O-000020/2022 – B9-0016/2022),

([1]) HL L 295., 2010.11.12., 23. o.
([2]) HL L 206., 1992.7.22., 7. o.
([3]) HL L 197., 2001.7.21., 30. o.
([4]) HL L 264., 2006.9.25., 13. o.
([5]) HL L 356., 2021.10.8., 1. o.

— tekintettel eljárási szabályzata 136. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel a Petíciós Bizottság által benyújtott állásfoglalási indítványra,

A. mivel a Petíciós Bizottsághoz beérkezett 0289/2015., 0625/2018., 1248/2019., 0408/2020., 0722/2020. és 1056/2021. számú petíciók aggályokat fogalmaznak meg az EU-ban – többek között az utolsó megmaradt természetes és őshonos erdőkben – zajló, növekvő illegális fakitermeléssel, valamint az uniós természetvédelmi jogszabályokat sértő gyakorlatok számos tagállamban tapasztalt konkrét eseteivel kapcsolatban, és megelőző intézkedéseket szorgalmaznak a környezeti károk, valamint az emberi életet és jóllétet fenyegető veszély kockázatának és nagyságrendjének csökkentése érdekében;

B. mivel az illegális fakitermelés súlyos aggodalomra okot adó tevékenység, amely környezeti károkhoz, a biológiai sokféleség csökkenéséhez és az ökoszisztémák károsodásához, elsivatagosodáshoz, valamint természeti katasztrófákat – például földcsuszamlásokat – okozó talajkárosodáshoz vezet, és számos Natura 2000 terület és természetes és őshonos erdő pusztulását vagy károsodását idézte elő; mivel az illegális fakitermelés a védett fajok kipusztulását és a különböző növény- és állatfajok sajátos élőhelyeinek pusztulását eredményezheti, mivel az illegális tevékenységeket folytatók hajlamosak figyelmen kívül hagyni az értékes erdészeti erőforrásokat védő jogszabályokat;

C. mivel az Europol becslése szerint a környezeti bűncselekmények ugyanolyan jövedelmezőek, mint a kábítószer-kereskedelem, de sokkal kisebb a felderítés és a büntetés kockázata ([6]);

D. mivel az illegális fakitermelés az erdőpusztulás, az erdőirtás és az éghajlatváltozás egyik fontos előmozdítója, amely hozzájárul a levegőminőség romlásához; mivel az illegális fakitermelés a nemzetközi fatermelés 15–30 %-át teszi ki, és további környezeti, társadalmi és gazdasági következményekkel jár; mivel az illegális fakitermelés nagyrészt felderítetlenül marad, ami akadályozza az európai zöld megállapodás, az európai klímarendelet és a biodiverzitási stratégia céljainak elérésére irányuló uniós erőfeszítéseket; mivel az illegális fakitermelés nagyon gyakran az EU legjobb minőségű és legjobb állapotban lévő erdeiben zajlik;

E. mivel az illegális fakitermelésből származó termékeket az EU-ban tanúsítvánnyal rendelkező faanyagként értékesítik ([7]); mivel a meglévő fő tanúsítási rendszerek nem képesek teljes mértékben megfelelni az alkalmazandó jogszabályok követelményeinek; mivel az erdészeti ágazatban alkalmazott tanúsítási és ellenőrzési rendszerekről szóló, 2021. júliusi bizottsági jelentésben értékelt főbb rendszerek jogszerűséget érintő fogalommeghatározásai hiányosak, jogi követelményeik pedig korlátozott hatályúak vagy kétértelműek; mivel ugyan szisztematikus megközelítést biztosítanak a követeléseknek az ellátási lánc egészében történő továbbításához, de többnyire nem biztosítják a mennyiségekre, fajtákra és minőségekre vonatkozó, entitások közötti tranzakciók – valós időben vagy más módon történő – szisztematikus ellenőrzését, így a rendszerek kiszolgáltatottak a manipulációval és a csalással szemben; mivel minden főbb tanúsítási rendszer szembesül a korrupciós problémák azonosításának és hatékony kezelésének kihívásával, a korrupciós esetek azonosítására szolgáló rendszerek viszonylag korlátozottak, és nem észlelik megfelelően a csalás kockázatát ([8]);

F. mivel az erdők alapvető szénelnyelők, amelyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez;

G. mivel az illegális fakitermelés jelentős negatív társadalmi-gazdasági hatásokkal jár, és az illegálisan kivágott fa illegális forgalmazása megfosztja a helyi felelős közösségeket gazdasági megélhetésüktől, ösztönzi a bűnözést és káros hatással van a fenntartható helyi fejlődésre és a jogszerű vállalkozásokra; mivel az illegális fakitermelés gyakran adócsalással jár együtt, ami lehetővé teszi az illegális fakitermelők számára, hogy lenyomják az erdészeti termékek piaci értékét, és ez piactorzuláshoz és tisztességtelen versenyhez vezet; mivel az illegális fakitermelés az elmaradt adók és vámok miatt bevételkiesést okoz a kormány számára, és hozzájárul az erdőgazdálkodási és tranzakciós költségek növekedéséhez; mivel gyakran előfordul, hogy a fát az egyik tagállamban termelik ki, de egy másikban adják el; mivel az illegális fakitermelésből származó fa nagy részét jogszerűen kitermelt faként adják el és használják fel;

([6]) https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/crime-areas/environmental-crime

([7]) Az uniós fa- és a fatermékpiaci rendeletet végrehajtó illetékes hatóságok számára készült tájékoztató feljegyzés (2020. június–szeptember) megállapítja: „Bár a VGSM által az IKEA-nak szállított faanyagot a Forest Stewardship Council (Erdőgondnoksági Tanács, FSC) tanúsította, a jelentés szerint a Velyky Bychkivben 2018 áprilisa és júniusa között kitermelt fa több mint fele nem felelt meg az FSC-szabványoknak, és valójában illegálisan kivágott faanyag volt."

([8]) Európai Bizottság, *jelentés: Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products* [Tanulmány az erdészeti ágazatban és a faalapú termékek esetében alkalmazott tanúsítási és ellenőrzési rendszerekről], 2021. július.

2022. június 23., csütörtök

H. mivel hiányoznak az uniós fakitermelésre vonatkozó egységes, harmonizált és összehasonlítható adatok, valamint hiányzik az illegális fakitermelés közös meghatározása;

I. mivel egyes esetekben az illegális fakitermelők erőszakosan léptek fel az erdészeti tisztségviselőkkel, az erdőőrökkel, a bűnüldöző szervekkel, a környezetvédelmi aktivistákkal és az oknyomozó újságírókkal szemben, ami legalább 6 dokumentált esetben halálos áldozattal is járt, és számos esetben fordult elő az erdők védelméért felelős személyek elleni erőszak és zaklatás;

J. mivel az „illegális fakitermelés” fogalmába tartozó tevékenységek nemzetközileg elismert meghatározásának hiánya problémákat vet fel; mivel e pontatlanság komoly jogi kiskaput jelent;

K. mivel az illegális fakitermelés fő hajtóerejét a korrupció és a csalás jelenti, ami gyenge végrehajtáshoz és büntetlenséghez vezet. mivel ez súlyosbítja az olyan különböző bűncselekményeket is, mint a konfliktusok finanszírozása és a pénzmosás; mivel az illegális fakitermelés és az erdőirtás megállításához, valamint az illegálisan kitermelt fa és fatermékek kereskedelmének megfékezéséhez uniós fellépésre van szükség;

L. mivel az Eurojust szerint a környezeti bűncselekmények nemzetközi szinten a negyedik legelterjedtebb bűnözői tevékenységnek számítanak;

M. mivel az uniós fa- és fatermékpiaci rendelet szabályokat állapít meg a fa és a fatermékek forgalomba hozatalára vonatkozóan, és meg kellene akadályoznia az illegális fakitermelést; mivel a Bizottság az erdőirtáshoz és erdőpusztuláshoz kapcsolódó egyes áruk és termékek európai uniós piacon történő forgalmazásáról és az EU-ból történő kiviteléről szóló rendeletre irányuló javaslatával hatályon kívül kívánja helyezni az uniós fa- és fatermékpiaci rendeletet; mivel az Európai Uniónak támogatnia kell a megfelelő erdészeti irányítással nem rendelkező tagállamokat az erdőket kizsákmányoló bűnözés, illetve szervezett bűnözés elleni küzdelemben, és elő kell mozdítania a környezet védelmét, beleértve az erdők védelmét és fenntartható kezelését a környezet büntetőjog általi védelméről szóló, 2008. november 19-i 2008/99/EK irányelv ([9]) értelmében, valamint az európai zöld megállapodás, a biodiverzitási stratégia, a szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv és a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv célkitűzéseivel összhangban;

N. mivel az illegális tevékenységek nem fenntartható gyakorlatokat eredményeznek, csökkentik az erdők értékét, valamint az erdők által nyújtott különböző környezeti, gazdasági és társadalmi szolgáltatások értékcsökkenéséhez vezetnek, ami egyenes út az erdőirtáshoz és az erdőpusztuláshoz;

O. mivel az illegális fakitermeléshez emberi jogi jogsértések és erőszak, valamint a csaláshoz és korrupcióhoz kapcsolódó bűncselekmények, például pénzmosás és adócsalás társul;

P. mivel több kötelezettségszegési eljárás van folyamatban a tagállamok ellen a vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásának állítólagos elmulasztása miatt;

Q. mivel az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és a tagállamok által kezelt egyéb alapok keretében az erdőtulajdonosok jelenleg jogosultak az erdő-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos szolgáltatásokért nyújtott kompenzációra, az erdőmegőrzés, -helyreállítás és -védelem támogatására, a Natura 2000 erdőterületekért nyújtott kompenzációra, valamint az erdei ökoszisztémák fenntartására, illetve azok rezilienciáját és környezeti értékét javító tevékenységekre nyújtott kompenzációra;

R. mivel a tagállamok erdőgazdálkodási terveinek összhangban kell lenniük az erdők biológiai sokféleségének védelméhez és helyreállításához szükséges intézkedésekkel, és hozzáférhetőknek kell lenniük a nyilvánosság számára; megjegyzi, hogy a Natura 2000 területekhez kapcsolódó gazdálkodási tervek nem minden esetben ismerik el a természetes és őshonos erdők kifejezett értékét, és a szigorúan védett erdőkre vonatkozó erdővédelmi intézkedések nem zárják ki teljesen a fakitermelést, ami összeegyeztethetetlen lehet a természetes és őshonos erdők hosszú távú megőrzésével;

1. sürgeti a tagállamokat, hogy teljes mértékben hajtsák végre a meglévő uniós természetvédelmi irányelvekben meghatározott kötelezettségeket; kéri a Bizottságot, hogy gyorsabban, hatékonyabban és átláthatóbban járjon el, többek között rendszeresen kövesse nyomon az eseteket, és folytasson le kötelezettségszegési eljárásokat a meg nem felelés valamennyi esetének orvoslása érdekében; kéri a Bizottságot, hogy különítsen el elegendő forrást a jelenlegi késedelmek orvoslására; úgy véli, hogy rendkívül fontos a megfelelő szinten képzett személyzet és az erőforrások rendelkezésre állása az uniós politikák sikeres végrehajtásához és érvényesítéséhez;

([9]) HL L 328., 2008.12.6., 28. o.

2. megjegyzi, hogy az illegális fakitermelés még mindig problémát jelent az Unióban; aggodalmát fejezi ki az illegális fakitermelésnek az európai erdőkre, a természetes élőhelyekre, a belső piacra, valamint az EU éghajlat-politikai intézkedéseire gyakorolt negatív hatásai miatt; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy végezzék el az ilyen jelenségek társadalmi-gazdasági okainak alapos értékelését, és maradéktalanul hajtsák végre a vonatkozó uniós és nemzeti jogszabályokat annak érdekében, hogy az illegális fakitermelés elleni küzdelemre irányuló konkrét és azonnali intézkedéseket dolgozzanak ki annak megakadályozása érdekében, hogy az illegális fakitermelés tendenciává váljon, figyelembe véve a természetvédelmi irányelvek szerinti kötelezettségeket és a biodiverzitási stratégia tagállamok által jóváhagyott célkitűzéseit; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az alapanyagok és az energia emelkedő ára és a kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében a biomasszából származó kibocsátások nulla értéken való számítása a fenntartható szintet meghaladó mértékben növelheti az erdőkre nehezedő nyomást, többek között az illegális fakitermelés miatt, mivel magas haszon érhető el elhanyagolható kockázat mellett, és ez vonzó perspektívát kínálhat az EU távoli és vidéki területein élők számára a jelenlegi társadalmi és gazdasági körülmények között;

3. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az illegális fakitermelés Unión belüli növekedése egyrészt aláássa az európai zöld megállapodás, az uniós biodiverzitási stratégia és az erdészeti stratégia céljait, mivel nem sikerül megvédeni az egyedülálló ökológiai sokféleséget és az utolsó megmaradt őserdőket és őshonos erdőket, helyreállítani és megőrizni a természetes élőhelyeket és a vadon élő növény- és állatfajokat, másrészt aláássa a hatékonyan védett és szigorúan védett területekre vonatkozó célértékeket;

4. hangsúlyozza, hogy az erdőirtás felelős a globális szén-dioxid-kibocsátás 20 %-áért; aggodalmát fejezi ki az illegális fakitermelés elsivatagosodással, talajerózióval, áradásokkal és hasonló jelenségekkel kapcsolatos negatív hatása miatt; hangsúlyozza, hogy az erdőirtás számos olyan faj kihalásával is összefüggésbe hozható, amelyek az illegális fakitermelés miatt veszítik el élőhelyüket;

5. kéri a tagállami ügyészeket és illetékes hatóságokat, hogy a jog adta lehetőségeket maradéktalanul kihasználva vizsgálják ki az illegális fakitermelés valamennyi esetét, és nyomozzák az illegálisan kitermelt fa szállítását, tárolását, forgalmazását és értékesítését;

6. hangsúlyozza, hogy a mérhető mutatókon és küszöbértékeken alapuló fenntartható erdőgazdálkodás, erdővédelem és erdőmegőrzés megvalósítása kulcsfontosságú kérdés az európai erdészet jövője szempontjából; támogatja egy természetközeli tanúsítási rendszer bevezetését a biológiai sokféleség teljes spektrumának megőrzése, a hosszú távú termelékenység és reziliencia biztosítása, valamint a környezeti, gazdasági és társadalmi kihívásoknak való megfelelés érdekében;

7. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy az uniós fa- és fatermékpiaci rendeletnek való teljes megfelelés biztosítása érdekében hozzák meg az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az európai vállalatok által felhasznált faanyag nyomon követése céljából alapos ellenőrzést végezzenek;

8. határozottan felszólítja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a nemzeti stratégiai terveken belül megfelelő összegű pénzügyi erőforrásokat különítsenek el a biológiai sokféleség helyreállítására az illegális fakitermelés által leginkább érintett területeken; emlékeztet arra, hogy a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós biodiverzitási stratégiáról szóló, 2021. június 9-i parlamenti állásfoglalás szerint a tagállamokban el kellene érni, hogy a többéves pénzügyi kereten belül az éves kiadások legalább 10 %-át biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák; sajnálattal veszi tudomásul, hogy a biológiai sokféleség finanszírozására vonatkozó célérték egyes tagállamokban messze elmarad a megállapított 10 %-tól;

9. sajnálja, hogy a fenntartható erdőgazdálkodásban eddig még sem küszöbértékeket vagy tartományokat nem határoztak meg az erdők kívánatos állapotára vonatkozó viszonyítási pontként, sem elegendő kritériumot az ökoszisztéma egészségével, a biológiai sokféleséggel és az éghajlatváltozással kapcsolatban; ezért kéri azon új mutatók és küszöbértékek megállapítását, amelyekre szükség van a megvalósítható fenntartható erdőgazdálkodáshoz;

10. felhívja a tagállamokat, hogy gondoskodjanak a faanyag-nyomonkövetési rendszerek teljes körű működőképességéről és arról, hogy az erdészeti szankciók arányosak és visszatartó erejűek legyenek az illegális fakitermelés hatékony visszaszorítása érdekében; komoly aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a szankciók jelenleg nem állnak arányban a fatermékek értékével, és a piaci szereplőkkel szemben olykor csak figyelmeztető szankciókat vagy nagyon alacsony összegű közigazgatási bírságokat szabnak ki; felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsanak eszközöket az erdőgazdálkodásért felelős nemzeti hatóságok tevékenységének javításához, szükség esetén növeljék a bűnüldöző tisztviselők létszámát, és illegális fakitermelés esetén a rendőrség által beszerzett vagy harmadik felek által a rendőrséghez továbbított bizonyítékok alapján ténylegesen tegyenek jogi lépéseket, és indítsanak büntetőeljárást; kéri, hogy a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelv felülvizsgálata során rendelkezzenek büntetőeljárásról, többek között magánszemélyekkel szemben is;

11. kéri a tagállamokat, hogy a kapcsolódó illegális gyakorlatok elleni küzdelem fokozása érdekében osszák meg a bűnüldöző hatóságok körében a bevált gyakorlatokat;

2022. június 23., csütörtök

12. kéri a tagállamokat, hogy az aarhusi rendelettel összhangban biztosítsák a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáférését, valamint az erdőgazdálkodási tervekkel kapcsolatban a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételét és az igazságszolgáltatáshoz való jogot;

13. hangsúlyozza, hogy az erdőgazdálkodási tervek környezeti hatásait megfelelően kell értékelni, és a tagállamoknak felül kell vizsgálniuk azokat a terveket, amelyek nem felelnek meg a nemzeti jogszabályoknak;

14. sajnálatát fejezi ki az erdészeti tisztségviselők, az erdőőrök, a bűnüldöző tisztviselők, a környezetvédelmi aktivisták és az oknyomozó újságírók elleni támadások miatt, beleértve a halálos támadásokat is, és emlékeztet arra, hogy ezeket a támadásokat gyakran magánszemélyek vagy jól szervezett és jól felszerelt, egyre erőszakosabb és rendszeresen megfélemlítést alkalmazó, illegális fakitermeléssel foglalkozó bandák követik el;

15. felhívja a nemzeti és uniós hatóságokat, hogy hozzanak visszatartó erejű és határozott intézkedéseket a nemzeti és uniós környezetvédelmi jogszabályoknak való teljes körű megfelelés biztosítása érdekében; megjegyzi, hogy az eljárásbeli hiányosságok és az elmaradt ellenőrzések a gyakorlatban csökkentik a fa- és fatermékpiaci rendelet hatékonyságát; sürgeti az uniós társjogalkotókat, hogy ragadják meg az erdőirtás nélkül előállítható termékekről szóló rendeletre irányuló javaslatról (COM(2021)0706) folytatott tárgyalások adta lehetőséget arra, hogy levonják a tanulságokat az uniós fa- és fatermékpiaci rendelet végrehajtásából és érvényesítéséből, és javítsák a tagállamok illetékes hatóságainak helyzetét, az ellenőrzéseik mennyiségére és minőségére vonatkozó rendelkezéseket, valamint a többi tagállam illetékes hatóságaival, más nemzeti hatóságokkal és a Bizottsággal kialakított kapcsolataikat és a velük folyatott együttműködésüket; felhívja a tagállamokat, hogy az illegálisan kitermelt fa használatának és az uniós piacon történő forgalmazásának betiltása révén szigorúan hajtsák végre a jelenleg hatályos vonatkozó jogszabályok rendelkezéseit; kéri, hogy az illegális fakitermelést kezeljék bűncselekményként és sújtsák megfelelő büntetőjogi szankciókkal, valamint vonják a környezet büntetőjog általi védelméről szóló, felülvizsgált irányelv hatálya alá, továbbá kéri az európai együttműködés megerősítését az illegális fakitermelés felszámolása érdekében; felszólít az illegális fakitermelés környezeti bűncselekményként való egységes meghatározására valamennyi tagállamban, biztosítva, hogy ugyanazon illegális fakitermelési jogsértések esetén az egész EU-ban harmonizált eljárásokat és szankciókat alkalmazzanak;

16. hangsúlyozza a megelőző intézkedések fontosságát az illegális fakitermelés által okozott környezeti és gazdasági károk és az emberi életet fenyegető veszélyek csökkentése szempontjából; elismeri, hogy a közelmúltban tagállami szinten történt némi előrelépés, mivel javulásról számoltak be a faanyagok nyomon követése, valamint az illegális fakitermelés elleni küzdelmet célzó nemzeti jogszabályokban előirányzott szankciók felülvizsgálata és erősítése terén; hangsúlyozza, hogy a leromlott állapotú természetes területekre vonatkozóan megfelelő helyreállítási tervekre van szükség az érintett tagállamokban; emlékeztet arra, hogy egy összehangolt európai megközelítés és a megelőző intézkedések segíthetnek az illegális fakitermelés felszámolásában; kéri a tagállamokat, hogy javítsák erdőmegfigyelési rendszereik minőségét és teljességét annak érdekében, hogy a Natura 2000 hálózaton belüli erdőgazdálkodási tervek hatékonyságára vonatkozóan határozott következtetéseket tudjanak levonni; megjegyzi, hogy a Natura 2000-hez kapcsolódó intézkedések hatékonyságának kielégítő értékelése érdekében az ellenőrzés során több adatot kell gyűjteni a hálózaton belüli és kívüli területekről, valamint a természetvédelmi irányítás minőségéről;

17. felhívja a Bizottságot, hogy az egyenlő versenyfeltételek biztosítása és a tisztességtelen verseny elkerülése érdekében vizsgálja felül az uniós fa- és fatermékpiaci rendeletet azzal a céllal, hogy az alkalmazását kiterjessze az európai piacon értékesített valamennyi faanyagra és fatermékre;

18. hangsúlyozza, hogy nagy közérdeklődés övezi az illegális fakitermelés elleni küzdelmet, amint az a Petíciós Bizottsághoz benyújtott 1248/2019., 0408/2020., 0722/2020. és 1056/2021. számú petíciókban is kifejezésre jut, amelyekben elítélik a gyakran az uniós jogszabályok védett területeken való laza végrehajtása vagy a műholdas megfigyelési rendszerek leállítása miatt növekvő illegális fakitermelést, valamint az erdészeti dolgozók, aktivisták és újságírók elleni támadások növekvő számát;

19. felhívja a tagállamokat, hogy fogadjanak el megfelelő bűnüldözési intézkedéseket az illegális fakitermelés elleni fellépés, valamint a környezetvédők, az újságírók és a visszaélést bejelentő személyek védelme érdekében; felhívja a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak elkerülésére, hogy az igazságügyi hatóságok ejtsék az illegális fakitermeléssel kapcsolatos ügyeket; elismeri a civil társadalom, így a nem kormányzati szervezetek és a környezetvédők éghajlat-politikai intézkedések és biológiai sokféleség védelmének előmozdításában vállalat aktív szerepét és részvételét, és kéri az említett tevékenységek EU általi támogatását; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a civil társadalom részvételét a Párizsi Megállapodás 13. cikkében meghatározott átláthatósági keretben;

20. kéri a Bizottságot, hogy álljon az illegális fakitermelés elleni globális küzdelem élére, és a szabályok be nem tartását lehetővé tevő jelenlegi jogi kiskapuk felszámolása érdekében mozdítsa elő az „illegális fakitermelés” fogalomkörébe tartozó tevékenységek egységes, egyértelmű és nemzetközileg elismert meghatározásának végrehajtását; első lépésként üdvözli az erdőirtás nélkül előállítható termékekről szóló rendeletre irányuló javaslatot;

21. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy gyakran értékeljék a földi megfigyelésen és távérzékelési technológiákon alapuló, rendelkezésre álló adatokat, például az összes erdős Natura 2000 területről készült műholdas felvételeket, hozzanak megfelelő intézkedéseket – ideértve kötelezettségszegési eljárások megindítását is –, amennyiben e területeken bizonyított károkozás vagy pusztítás történik, és tegyék nyilvánossá ezeket az értékeléseket és intézkedéseket; hangsúlyozza, hogy a műholdas megfigyelés hatékonyabb, ha helyszíni adatokkal kombinálják, ezért a helyszíni adatokat nem szabad figyelmen kívül hagyni; kéri a tagállamokat, hogy orvosolják az erdőirtás és az illegális fakitermelés által érintett Natura 2000 területeken található védett erdei élőhelyeket vagy védett erdei fajok élőhelyeit ért károkat;

22. hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak biztosítania kell az uniós jog betartását; tudomása szerint a jogsértés bizonyításának terhe a Bizottságot terheli, amely jogsértési ügyekben nem támaszkodhat semmilyen vélelemre; hangsúlyozza azonban, hogy bár a Bizottság megerősítette, hogy az uniós jog helyes alkalmazása továbbra is prioritás, egyes kötelezettségszegési ügyek elhúzódása – még akkor is, ha a Bizottság elegendő bizonyítékkal rendelkezik – ennek ellenkezőjét sugallja; felelőtlennek nyilvánítja, hogy olyan időkben, amikor a legtöbb jogsértést a környezetvédelmi jogszabályok ellen követik el, és az európai zöld megállapodás új kezdeményezéseket vezetett be, a Bizottság a Környezetvédelmi Főigazgatóságán következetesen és folyamatosan a kelleténél kisebb létszámú személyzetet foglalkoztat; helyteleníti, hogy a pótolhatatlan értékek vesznek el a Bizottság tétlensége és az uniós személyzeti költségvetés csökkentése miatt; javasolja, hogy a Bizottság és a tagállamok tisztázzák prioritásaikat;

23. kéri a Bizottságot, hogy az uniós fa- és fatermékpiaci rendeletnek való maradéktalan megfelelés biztosítása érdekében szisztematikusan használja ki az összes rendelkezésre álló technológiai fejlesztést, például a távérzékelést, hogy így átfogóan meg tudja vizsgálni az európai erdők állapotát;

24. sürgeti a Bizottságot, a Tanácsot és a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy valamennyi tagállam illetékes hatóságainak bevonásával kialakítsák és fejlesszék a rendőrséggel való együttműködést az erdészeti bűncselekmények és az ilyen tevékenységekből eredő fakereskedelem megelőzése, felderítése és kivizsgálása érdekében; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak, a Tanácsnak és a tagállamoknak szisztematikusan értékelniük kell a rendőrségi együttműködés hatékonyságát, és azt rendszeresen javítaniuk kell;

25. kéri a Bizottságot és a Tanácsot, hogy – különösen az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagról és a megújulóenergia-irányelv ([10]) (RED III) felülvizsgálatáról szóló tárgyalások keretében – gondosan értékelje, hogy az erdei biomassza energiahordozóként való felhasználásának előmozdítása esetlegesen milyen kedvezőtlen következményekkel járhat az uniós erdőkre nézve;

26. kéri a Bizottságot, hogy mozdítsa elő a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását az illegális fakitermelés jelensége és következményei ellen folytatott küzdelem során, beleértve a zöld közbeszerzést vagy az illegálisan kitermelt fával kereskedő vállalatok nevének fogyasztókkal való közlését;

27. felhívja a Bizottságot, hogy kísérje figyelemmel a fa- és fatermékpiaci rendelet, az élőhelyvédelmi irányelv, a stratégiai környezeti vizsgálatról szóló irányelv és a vadon élő madarak védelméről szóló irányelv ([11]), valamint az aarhusi rendelet megfelelő végrehajtását, mivel az uniós környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásával kapcsolatos hiányosságok a környezeti bűnözést elősegítő tényezők közé tartozhatnak; megjegyzi, hogy ezek megsértése környezeti és ökológiai katasztrófákhoz, például talajromláshoz és erózióhoz, földcsuszamlásokhoz, árvizekhez, egyedülálló vadon élő fajok kipusztulásához, erdőirtáshoz és az EU-ban még fellelhető utolsó természetes és őshonos erdők eltűnéséhez vezethet;

28. kéri a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a jelenlegi jogalkotási problémákat, és javítsa ellenőrzéseit annak érdekében, hogy kiküszöbölje azokat a jogi kiskapukat, amelyek lehetővé teszik az illegálisan kitermelt fa Unión belüli felhasználását, ami jelenleg olyan módszerek révén valósul meg, mint a jogszerűen és illegálisan kitermelt fa keverése az utóbbi eredetének tanúsítása érdekében;

29. kéri a Bizottságot, hogy kereskedelempolitikáját kihasználva nemzetközi szinten szorítsa vissza az illegális fakitermelést; hangsúlyozza, hogy az illegálisan kitermelt fa nem uniós országokból történő behozatala torzítja az európai piacot, és tisztességtelen helyzetet teremt az európai termelők számára; emlékeztet arra, hogy az ilyen illegális faanyag felhasználása a kitermelést végző közösségek számára is kárt okoz, és elősegíti az illegális fakitermelés és az ehhez kapcsolódó valamennyi bűncselekmény folytatását; üdvözli a Bizottság által az erdőirtás nélkül előállítható termékekről szóló rendeletre irányuló javaslatában javasolt, az egyes árukat az uniós piacon forgalmazni kívánó vállalatokra vonatkozó kötelező átvilágítással kapcsolatos szabályokat;

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.).

30. hangsúlyozza a természetközeli erdőgazdálkodást, a környezetvédelmet, a környezet helyreállítását és megőrzését célzó projektek végrehajtásának fontosságát, egyúttal támogatva az erdészeti erőforrásoktól függő közösségeket a rövid ellátási láncok kialakítása és az ökoturizmus fejlesztése révén; javasolja, hogy a helyi önkormányzatokkal szoros együttműködésben dolgozzanak ki demokratikus erdészeti irányítást és olyan projekteket, amelyek szorosan együttműködnek a környezeti változások, valamint a nagyüzemi fakitermelés és -kereskedelem kedvezőtlen társadalmi-gazdasági hatásai által közvetlenül és közvetve leginkább érintett érdekelt felekkel és helyi közösségekkel;

31. felkéri az EU-t és a tagállamokat, hogy tárják fel az illegális fakitermelés elleni küzdelem és annak megelőzése terén folytatott együttműködés további lehetőségeit; javasolja, hogy a Bizottság biztosítson együttműködési platformot a tagállamok számára a nemzeti digitális erdőmegfigyelési eszközök fejlesztéséhez és továbbfejlesztéséhez, az illegális fakitermelés eseteinek bejelentéséhez, valamint az illegális fakitermelés elleni gyors és hatékony, határokon átnyúló beavatkozás lehetővé tételéhez;

32. felhívja a tagállamokat, hogy vállaljanak elsődleges felelősséget a környezet, ezen belül az erdők védelméért, és gondoskodjanak az erdészeti tisztségviselők biztonságáról; emlékeztet arra, hogy a közintézményeken belüli korrupció továbbra is fontos szerepet játszik abban, hogy az illegális fakitermelés, valamint a környezetvédelmi aktivistákkal szembeni bűncselekmények büntetlenül maradnak;

33. kéri a tagállamokat, hogy amennyire lehetséges, harmonizálják az illegálisan kitermelt fa ellenőrzésére vonatkozó szabályaikat annak megelőzése érdekében, hogy illegális faforgalmazási útvonalakat használjanak azon tagállamok jogszabályai alapján, ahol lazák az ellenőrzések;

34. kéri az ügyészeket, nyomozókat, erdőőröket és pénzügyi szakértőket, hogy egyesítsék erőiket és szakértelmüket a szervezett bűnözés gyors és sikeres felderítése, kivizsgálása és a büntetőeljárások lefolytatása érdekében;

35. emlékeztet arra, hogy az erdő-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos szolgáltatásokért, az erdei ökoszisztémák rezilienciájának és környezeti értékének javításáért, az erdők helyreállításáért, megőrzéséért és védelméért járó kompenzációk, valamint a Natura 2000 alá tartozó erdős területekre vonatkozó kompenzációk céljára igényelhető lehet uniós finanszírozás, a kis erdőtulajdonosok által is;

36. javasolja, hogy vezessenek be rendszeres felderítést (többek között biztonsági/rendőrségi őrjáratokat és légi megfigyelést) az erdőkben és azokon a területeken, ahol fát szállítanak, vagy ahonnan illegális fakitermelésről vagy az ilyen forrásból származó faanyag illegális szállításáról és kereskedelméről szóló jelentések érkeztek; hangsúlyozza, hogy fel kell hívni a rendőrség figyelmét az illegális fakitermelés bűncselekményére, és felhívja a tagállamokat, hogy tartsanak külön képzést a bűnüldöző szervek tagjai számára, hogy gyakorlati eszközökkel, készségekkel és ismeretekkel lássák el őket az illegális fakitermelés megelőzése, felderítése és az elkövetők büntetőeljárás alá vonása, valamint a környezetvédelmi aktivisták, a visszaélést bejelentő személyek és az erdőgazdálkodásért felelős személyzet védelme terén; ösztönzi a tagállamokat, hogy működjenek együtt az erőforrások intelligens felhasználásának biztosítása érdekében, ily módon megakadályozva ezen intézkedés szabálytalan végrehajtását;

37. emlékeztet arra, hogy az illegális fakitermelés gyakran kapcsolódik a bűnözés más – túlnyomórészt határokon átnyúló dimenzióval rendelkező – formáihoz, például a tiltott kereskedelemhez, a korrupcióhoz, a csaláshoz és a pénzmosáshoz; hangsúlyozza ezért, hogy az illegális fakitermeléssel kapcsolatos információkat alapvető fontosságúnak kell tekinteni a súlyos bűncselekmények egyéb típusainak kivizsgálása szempontjából, és hogy ezeket az információkat meg kell osztani az Europollal a határokon átnyúló nyomozások megkönnyítése érdekében;

38. hangsúlyozza, hogy egy uniós környezetvédelmi ügyész – az Európai Ügyészség megbízatásának az EUMSZ 86. cikke (4) bekezdésével összhangban történő kiterjesztése révén történő – kinevezése lehetőséget kínál az uniós környezetvédelmi jogszabályok végrehajtásának és érvényesítésének javítására, valamint a határokon átnyúló dimenzióval rendelkező súlyos környezeti bűncselekmények elleni küzdelemre;

39. felhívja a Bizottságot, hogy különítsen el forrásokat az illegális fakitermelés elleni küzdelemre;

40. hangsúlyozza az átlátható, jó minőségű adatok fokozott elérhetőségének fontosságát, és tudomásul veszi az új uniós erdőstratégia azon célját, hogy e tekintetben javítsa a harmonizált adatgyűjtést; úgy véli, hogy a meglévő struktúrák, különösen a nemzeti erdőnyilvántartások és az Európai Erdészeti Információs Rendszer elengedhetetlenek ahhoz, hogy javuljon a rendőri erők operatív reagálása az erdészeti bűnözés különböző aspektusainak kezelése terén; elismeri, hogy valamennyi tagállamban időszerű, ismétlődő és összehasonlítható adatokra van szükség mind az alapvető, mind az alkalmazott erdészeti változók tekintetében; ezért támogatja az uniós szintű erdészeti megfigyelési, jelentéstételi és adatgyűjtési keretrendszerre vonatkozó javaslatot; kéri a tagállamokat, hogy gyűjtsenek adatokat az ellenőrzési tevékenységekről, a megállapított jogsértések számáról, valamint a kiszabott szankciók típusáról és mértékéről;

41. kéri a tagállamokat, hogy többek között célzott kommunikációs kampányok révén fokozottan hívják fel a közvélemény figyelmét az illegális fakitermelés elleni küzdelemre és a rendelkezésre álló bejelentési eszközökre; felkéri a tagállamokat, hogy a természeti örökség megőrzésének részeként foglalják bele a gyermekek számára készült oktatási tantervekbe az erdővédelem fogalmát;

42. hangsúlyozza, hogy a környezetvédelmi peres eljárásokhoz a jogi szakembereknek specifikus ismeretekre és kompetenciákra van szükségük; javasolja ezért, hogy a tagállamok erősítsék meg az egyetemi szintű jogi tanulmányok környezetvédelmi összetevőjét;

43. kiemeli, hogy a távérzékelési technológiák, például a helyszíni leltár és a helyszíni szemle kiegészítésére szolgáló műholdfelvételek használata segítheti az illetékes hatóságokat uniós és nemzeti szinten a nagy területen folytatott illegális fakitermelés nagyobb pontossággal és gyorsasággal történő azonosításában; kiemeli, hogy az észlelések pontosságának biztosítása érdekében ezeket az adatokat a földi megfigyelés révén gyűjtött adatokkal kell kalibrálni; felhívja a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki az Európai Unió Műholdközpontja által rendelkezésre bocsátott eszközöket az illegális fakitermelés elleni küzdelemre irányuló kapacitásaik megerősítésére; megjegyzi, hogy bár a fakitermelés műholdfelvételek segítségével felderíthető, továbbra is kihívást jelent a jogszerű és az illegális fakitermelés megkülönböztetése; kiemeli, hogy az illegális fakitermelés visszaszorítása terén a műholdas erőforrások hatékonysága attól függ, hogy a hatóságok képesek-e felhasználni az információkat és összehangolni azokat más (helyszíni) megfigyelési eszközökkel és adatbázisokkal; úgy véli, hogy a műholdas felvételek kiegészíthetik a helyszíni ellenőrzéseket és a helyszíni leltári adatokat, mivel értékes eszközök az illegális fakitermelés felderítéséhez, és közvetett módon hozzájárulhatnak az illegális fakitermelés gyanújának megállapításához azzal, hogy felderítik az engedélyezett területeken kívül létesült utakat;

44. emlékeztet arra, hogy a technológiai innováció alapvető szerepet játszik az illegális fakitermelés és általában a környezeti bűnözés elleni küzdelemben; felhívja a Bizottságot, hogy különítsen el finanszírozást a tagállamoknak nyújtott technológiai támogatásra, amely lehetővé tenné a nemzeti bűnüldöző szervek tagjai számára a legjobb eszközök használatát;

45. hangsúlyozza, hogy az illegális fakitermelés által érintett területekre irányuló tényfeltáró látogatás segítene a helyszíni viszonyok, az illegális fakitermeléshez vezető fő tényezők és a helyi lakosságra gyakorolt hatások felmérésében, valamint a konkrét esetekben az előrelépési lehetőségek meghatározásában;

46. kéri a Bizottságtól annak biztosítását, hogy az EU ne támogasson olyan kezdeményezéseket és projekteket, amelyek illegális fakitermeléshez és erdőirtáshoz vezetnének, vagy más, hasonlóan káros hatást gyakorolnának a környezetre;

47. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.